NAISTEN VIRTSANKARKAILUN SELVITTELY AVOTERVEYDENHUOLLOSSA

Pääoire

Virtsankarkailu fyysisessä ponnistuksessa / yskiessä

Pakkovirtsankarkailu

Komplisoitunut virtsankarkailu:
Verivirtsaisuus
Virtsaamisvaikeus
Karkailuun liittyvä kipu
Jäännösvirtsamäärä > 300 ml
Merkittävä gynekologinen laskeuma
Uusiutunut ponnistusvirtsankarkailu
Lantion tuumori
Fisteliepäily
Lantion radikaalikirurgian jälkitila

Komplisoitumaton virtsankarkailu:
Vaikea, puhdas ponnistusvirtsankarkailu

Tutkimukset

Oireanamneesi, erottelupiste- ja haitta-astekyselyt
Gynekologinen tutkiminen ja lantionpohjalihasten toiminnan arviointi
Yskäisytesti ponnistusvirtsankarkailun osoittamiseksi
Virtsaamislista 2–3 vrk:n ajalta
Jäännösvirtsamäärän tarkistaminen tarvittaessa (< 150 ml = normaali)
Virtsatietulehduksen ja verivirtsaisuuden sulkeminen pois (U-bakt-vilj. ja U-solut)
Pitkäaikaissairaudet ja lääkitykset
Neurologisten sairauksien sulkeminen pois

Työdiagnoosi

Ponnistusvirtsankarkailu
Erottelupisteet alle 7
Yskäisytesti positiivinen
(ICD-10 koodi N 39.3)

Pakkovirtsankarkailu
Erottelupisteet 7 tai yli
Yskäisytesti negatiivinen
(ICD-10 koodi N 39.4)

Hoito

Elämäntapamuutokset
Painonhallinta, ummetuksen hoito, lihaskunnon ylläpito, tupakoimattomuus

Ponnistusvirtsankarkailu
Ohjattu lantionpohjan lihasten harjoittelu
Fysioterapia
Virtsaputken tuki (rengas, pessaari)

Pakkovirtsankarkailu
Lääkehoito (antikolinergit, mirabegroni)
Emättimen paikallisestrogeeni (vaihdevuosiian ylittäneet)
Rakon koulutus
Sähköärsytyshoito
Kodin muutostyöt, apuvälineiden ohjaus

Jatkohoito

Arvioi hoitovaste 1–3 kuukauden kuluttua

Hoitovaste hyvä – hoito jatkuu
Tulevaisuudessa arvioi vuosittain

Ei hoitovastetta

Lähete erikoissairaanhoitoon jatkotutkimuksiin

Sekamuotoisessa virtsankarkailussa voidaan käyttää vallitsevan oireen mukaista hoitoa.

© Suomalainen Lääkäriseura Duodecim

Perustuu 5.9.2017 julkaistuun Käypä hoito -suositukseen
Virtsankarkailu (naiset)